

Neuvontatoimenpiteen arviointi

Tommi Ranta

10.10.2019

Maaseutuohjelman tuloksia ja vaikuttavuutta - seminaari

Aluekehittämisen konsulttitoimisto **MDI**

Arvioinnin toteutus

- Arviointi tehtiin kolmessa osassa
- Raportit 2017, 2018 ja 2019
- Loppuraportti pohjautuu
 - Dokumentti- ja indikaattorianalyysiin
 - Asiantuntijahaastatteluihin (Ruokavirasto, MMM, ELY-keskukset, neuvojat)
 - Viljelijäkyselyyn (5 404 vastausta, vastausprosentti 14%)
 - Neuvojakyselyyn (283 vastausta, vastausprosentti 35%)

Arviointikysymykset

- Pääkysymykset
 - Onko neuvonta ollut tarpeellinen toimenpide?
 - Onko neuvonnalla saavutettu toimenpiteelle asetetut tavoitteet?
 - Miten neuvonta on auttanut saavuttamaan maaseutuohjelman tavoitteita?
- Muiden arviointikysymysten aiheet
 - Neuvojat ja neuvonnan kohdealueet
 - Viljelijöiden kokemus neuvonnasta
 - Neuvonnan aiheet
 - Neuvonnan hallinnointi
 - Viestintä

Neuvonta vuosina 2015 - 2018

- 43 954 neuvontatapahtumaa
- Suosituimpia aihealueita ympäristökorvauksen ehdot, luonnonmukaisen tuen ehdot ja tuotantoeläinten terveydenhoito-suunnitelma
- Neuvontakorvausta maksettu 13,28 miljoonaa euroa
- Neuvontaa saanut yhteensä 16 459 yksittäistä tilaa eli 34 % Manner-Suomen maataloustukea saaneista maatiloista
- Neuvottujen tilojen pinta-ala noin 1,19 miljoonaa hehtaaria eli reilu puolet Suomen käytössä olevasta maatalousmaasta
- Neuvotuista tiloista 49 % on kasvinviljelytiloja ja 48 % eläintiloja
 - Lypsykarjatilojat aktiivisimpia: $\frac{3}{4}$ käyttänyt neuvontaa

Neuvonnan tarpeellisuus ja tavoitteellisuus

- Neuvonta on ollut tarpeellinen toimenpide
- Neuvontaa auttaa viljelijöitä erityisesti tukimuotojen valinnassa, tukiehtojen noudattamisessa, tilan kokonaistilanteen selkeämmän kuvan saamisessa sekä tilan tulevaisuuden suunnittelussa.
- Vuonna 2017 aloitettu talousneuvonta on tullut tarpeeseen
- Neuvonnan omien tavoitteiden eteneminen vaihtelee
 - Osa kohdealakohtaisista (2A ja 3A) tavoitteista saavutettu
 - Kohdealojen 5B, 5E ja 5D osalta tavoitteiden saavuttaminen haastavaa

Neuvojat

- Neuvojarekisterin 765 neuvojusta 88 % on antanut tilaneuvontaa.
- Neuvojen määrä vaihtelee aiheittain
 - Eniten kilpailukykyyn, kasvinsuojeluun ja tuotantoeläimiin erikoistuneita neuvoja
- Aktiivisten neuvojen osuus vaihtelee aiheittain.
 - Eniten aktiivisia neuvoja on kohdealoilla 4B (vesien ja maanhoidon edistäminen), 3A (eläinten hyvinvointi) sekä 2A (maatilojen kilpailukyvyn parantaminen).
- Neuvojen määrä vaihtelee alueittain
 - Eniten neuvoja Etelä-Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa sekä Pohjois-Pohjanmaalla. Vähiten neuvoja on Satakunnassa, Lapissa ja Kainuussa
- Neuvojen määrä korreloi vahvasti neuvontatapahtumien kanssa alueilla

Viljelijöiden kokemukset neuvonnasta

- Viljelijät pääosin tyytyväisiä saamansa neuvontaan sekä neuvojen ammattitaitoon ja palveluhalukkuuteen
- Neuvonta tuo käytännön apua maatilan kohtaamaan ongelmaan tai haasteeseen (tukiehtojen noudattaminen, viljelysuunnittelu sekä tilan tulevaisuuden suunnittelu)
- Talousneuvonnasta erittäin positiivisia kokemuksia
- Miksi neuvontaa ei käytetä?
 - Näkemys, että ei tarvitse neuvontaa
 - Osa viljelijöistä ei tunne Neuvo2020-järjestelmää
 - Osa viljelijöistä on epätietoisia neuvontapalvelujen käyttömahdollisuuksista

Neuvonnan hallinnointi

- Hallinto viljelijälle kevyt, neuvoille kokemuksen myötä pienempi, ELY-keskuksille melko suuri
- Hyrrän puutteet ovat johtaneet Excelin käyttöön (ELYt ja neuvojat)
- Kehittämiskohteet:
 - Hyrrä (ennakkoilmoitusten poisto, etsintä- ja lajittelutoiminnot, etusivun käyttäjäliittymä, automaattiset viestit)
 - Matka-ajan korvaus
 - Valmistelu- ja toimistotyöhön käytetty aika
 - Neuvontakorvauksen tuntihinta, kertakorvauksen enimmäismäärä sekä korvauksen eriyttäminen perusneuvonnalle ja vaativille suunnitelmille

Viestintä

- Viestinnän laatu hyvä, mutta lisää tiedottamista viljelijöille tarvitaan
 - Neuvonnan aiheet, erityisesti talousneuvonnan sisällöt
 - Temaattinen viestintä ja markkinointi
 - Neuvojen parempi näkyvyys
 - Viestintään konkretiaa ja hyviä esimerkkejä, joissa painotetaan neuvonnan tuomia hyötyjä ja onnistumisia
- Ruokaviraston viestintää neuvojille tulee kehittää
 - Neuvojauutiskirjeet eivät näytä tavoittavan kaikkia neuvoja, jolloin tieto esimerkiksi täydennyskoulutuksista ja Hyrrän uusista ominaisuuksista ei levey.

Tärkeimmät suositukset

- Neuvonnan tulisi olla olennainen osa maatalouden innovaatiojärjestelmää, jossa neuvojat saavat tutkimustietoa ja vievät sitä tiloille: tiiviimpi yhteistyö tutkimuksen ja neuvonnan välillä
- Suurempi osa tiloista tulisi saada neuvontatoimenpiteen piiriin
 - Lisää neuvoja, passiivisten neuvojien aktivointi
 - Neuvoja ympäri maata neuvonnan eri osa-alueille
- Hyrrän kehitys olennaista
 - Neuvojien ja ELY-keskusten hallinnollisen taakan vähentäminen
- Neuvonnan ehtojen (summat, matka-aika, tuotokset yms.) tarkastelu
- Viestintään ja neuvojien täydennyskoulutukseen tulee panostaa

Oli ilo!

